

GOSINZEANA

REVISTĂ ILUSTRATĂ SĂPTĂMÂNALĂ

REDACTOR: SEBASTIAN BORNEMISA

Anul III. — Nr. 28.

Abonamentul: Pe an 12 cor. Pe $\frac{1}{2}$ an 6 cor.
In străinătate 20 cor. □ Un exemplar 20 bani.

Orăștie, 20 Iulie 1913.

O măicuță dela mănăstirea Agapia, în România.

Un
stă
cui
ta
fe
pi
și
st
O
în

re
sup
mat
cu
s
s'a
de
din
de
pe
și
de
la
c
ci

ii
s
ci
le
lu
c
n
ă
s

MĂICUȚA

Colo departe, în codri Moldovei, în cerdacul alb al mănăstirii Agapia, îmi pare că am văzut această arătare candidă de măicuță...

Eram drumeț îndrăgostit de zări și de drumuri neumblate. Urcasem Ceahlăul cu stâncile lui aurite de flacăra dimineții, ascultasem șopotul Bistriței săltărețe, și-mi îndreptam acum calea spre cucernicele locașuri de închinare ale voevozilor moldoveni. Eră spre sară. Văzduhul se împurpurase de soarele ce asfințează. Jos în vale, între perdele umbroase de păduri, s'au înălțat deodată turle cu acoperișele albastre. Și, în jur, un sătușor întreg de case mici, albe. Mănăstirea Agapia se ivea curată și atrăgătoare, ca un vis frumos sub o frunte tinerească.

Am intrat cu inima tremurătoare de emoție și de pietate între zidurile sfîntului locaș. O pace și o liniște îngerească stăpânează într'însul. În jur flori și zumzet de albine. Pe păreții bisericii chipuri de sfinți, cu fețe duioase, blânde. La dreapta și la stînga, casele de locuit, arhondaricul, stăreția, cu stâlpii strălucitori de curățenie. Un aer de sfințenie pretutindeni.

În restimpuri, pe lângă păreți se strecurau umbre negre, subțiri. Erau par'că vedenii imateriale. Maice cu văluri lungi, cu frunțile plecate.

Și, la un colț de pridvor, s'a desemnat o clipă acest chip de muceniță împăcată. A ieșit din chilie să se uite la vreme de soare, ori să aștepte toaca pe sara. S'a răzimat de cerdac și privea departe, peste creștete de codri. Mătăniile îi atârnavă la brâu, legănându-se. Stă neclintită, ca o Magdalenă la picioarele lui Crist. Pe fața dulce îi strălucea o împăcare sfântă.

Nici un regret, nici o părere de rău nu-i înegură fruntea de zăpadă. O sfântă a zilelor noastre — se lămurea în fantasia mea tinerească. Blândă, duioasă, iertătoare, ferită de zoala păcătoasă a lumii, așa îmi apărea această măicuță preacinstită. Vedeam pentru întâia dată maice răsăritene. Și acum, față cu călugărițele apusului, cea cu fețele ca ceara, îmi părea măicuța Roxomia — îi zic așa la întâmplare — mai superioară ca înfățișare, ca frumusețea creștinească, neprihănită. Iar în ochii aceia adânci, se vedează arzând o dragoste tot atât de înflăcărată față de marele Crist, ca la ori care măicuță din closterele apusene.

Din clopotniță a prins apoi să sune clopotul de sara. Și toaca în jurul bisericii. O maică trece lin, ținând lemnul sfînt în stînga, iar cu dreapta bate tacturi repezi-repezi: taca-taca-taca-taca... Chemarea trezește pădurile din jur și un dulce ecou învâluie mănăstirea. Ușile bisericii celei mari se deschid larg și monahiile intră la slujbă. Se înșiruie în strane, resfirând printre degete mătăniile lucii. La altar rostește ecteniile un mag bătrân, cu barba tot atât de lungă și de albă ca a Sfîntului Eftimie din icoană. Prin sfeșnicele aurite ard lumânări cu flăcări pâlpaitoare. Măicuțele de rând recitează psalmi din cărți bătrâne, în cea mai dulce cântare, pe care am auzit-o cândva. Două, cu lungi mantale înfaldurate, par'că plutesc prin haos, cădelnițând. Pe păreți în licărirea trandafirică a lumânărilor se deslușesc icoanele dumnezeiești ale maestrului Grigorescu. O sfântă slujbă ca din vis...

În acestea cadre de sfințenie și de frumusețea nebănuită, mai zăresc pe-un moment chipul măicuței Roxomia, cum stă plecată pe-un ceaslov îngâlbe-

nit și ochii îi ard în para unei rugăciuni preacuvioase. Apoi chipul ei de blândă călugăriță se pierde iarăși în mulțimea de monahii și între icoanele meșterului Nicu...

Sandu.

Innoirea „Cosinzenii“

Eram curios de schimbarea, ce se pregătea la revistă, deși bănuiam, cam ce proporții va lua.

Acum, că numărul a apărut și s'a distribuit în atâtea mii de exemplare, îmi spun observările ca oricare cetitor.

Haina nouă a revistei, ilustrațiile numeroase și actuale — ales acele privitoare la viața noastră culturală — apoi ilustrațiile streine; articolele scurte, informative, dau o înfățișare cu totul nouă revistei și ne face să ne gândim, cu bucurie, că suntem pe cale a realiza și în presa noastră, o revistă ilustrată, în genul marilor reviste streine: „Je sais tout“, „Die Woche“, „Universum“. Presa maghiară a dat și ea o revistă similară „Tolnai Világlapja“, ce s'a răspândit în mii și mii de exemplare, chiar și în satele cele mai îndepărtate — și a pătruns, în număr destul de însemnat, și în cercurile noastre — realizând în câțiva ani un capital enorm, încât azi are palatul propriu în Budapesta și oferă cetitorilor premii însemnate, încât revista costă un bagatel. Revista a realizat progrese așa de însemnate, încât s'au pornit alte două-trei, într'o emulare surprinzătoare.

Ei bine, te întrebi, tu care ai mai lucrat și prin redacții și îți dai seama, ce cheltueli imenze consumă o revistă, cu hârtia, tiparul, clișeele, colaborarea, expediția — te întrebi: cum pot să dea revistele streine un material așa de bogat pe un preț așa de mic, când ale noastre sunt mai scumpe și apar în proporții mai reduse?

Nu discutăm privitor la revistele din străinătate, căci relațiile noastre culturale și financiare nefiind proporționate cu acele ale apusului, nu pot să dea nici rezultate asemănătoare.

Să rămânem numai la revistele ungurești, cari sub acest raport, ne interesează mai de aproape, trăind și noi în același mediu, mai mult sau mai puțin similar.

Cum se pot susține ele așa de

Întâiul grup de fotbaliști al școalelor medii gr.-ort. rom. din Brașov, înființat în anul trecut. Membri clubului dela stânga spre dreapta sunt: G. Boeriu, A. Drăgan, I. R. Popescu, V. Bichicean, S. Băla, Fl. Voina, D. Drușă, D. Băleanu, H. Radiciu, P. Giurgiuț și E. L. R. Mețianu, studenți dela gimnaziu și dela comerciale. Au avut câteva lupte cu grupele streine din Brașov și au eșit în toate biruitori.

multe, realizând în aceeaș vreme, progrese destul de însemnate, atât în domeniul cultural, cât și în cel al — rentabilității.

Motivul (sau motorul, cum vreți!) este, că revistele ungurești sunt *subvenționate* de guvern și astfel editorul are posibilitatea de a se mișca liber, la adăpostul celor câteva mii de coroane, ce îi cad deadreptul din cer — și cari nouă ne lipsesc.

Au apoi reclamele, cari se plătesc cu bani scumpi și grei. Jurnalele și revistele noastre nu se pot mândri cu un număr prea mare de inserate, căci cei ce le dau publicității au un simț comercial destul de fin, să nu-și plaseze consecvent anunțurile, decât în foile cari au dela zece mii de abonații în sus! Ei bine; pe cât știu eu, abia „Libertatea“ se poate mândri cu un tiraj, ce atinge această cifră.

Sunt apoi agenții-voiajori (cetiitorul e rugat să nu zimbească ironic!) cari umblă din oraș în oraș, din casă în casă și dacă nu-l iei de guler de cu bună vreme, ți-a stors abonamentul pentru un semestru.

Am văzut cu ochii mei, cum un agent de acesta, a incassat într'o singură zi douăzeci și cinci abonamente într'un orașel, unde *nimeni* nu avea reviste literare decât doar Casina!

Au gările, cu circulația tot mai intenșă, unde jurnalele ungurești sunt luate, aproape cu asalt, și unde se desfac mii și mii de exemplare într'o singură zi.

Când călătorești, cumperi jurnale, și dacă nu ai lipsă de ele. Ești singur, te plictisești, arunci ochii peste rubrici, ca să-ți treacă de urât. Dacă întâlnești vr'un cunoscut, le arunci la o parte; ai răgaz să le cetești și acasă...

Pressa noastră nu are nici acest favor, de care se bucură atâtea jurnale și reviste din străinătate, chiar cele izgonite pe vremuri, cum e d. e. „Die Jugend“.

Și totuș, de câte ori nu ai cum-pără bucurios la gări și un jurnal românesc, ales când ai lipsit de acasă un interval mai îndelungat și

n'ai avut ocazie, să afli nici o știre despre noutățile, cari te interesează mai de aproape, ca tot ce se scrie în coloanele ziarelor mondiale, streine.

Au apoi — et nunc venio! — un public cetitor neasămănat mai mare, care s'a obișnuit cu cetitul și nu se mai poate lăsa de acest obicei al lumii cu aspirații de civilizație.

*

Ei bine, să vedem acum, cum stăm cu revistele și jurnalele noastre.

Noi subvenții nu avem de nicăiri!

Dar oare, dacă am stă să ne dăm seama, câte mii de cărțurari avem, cari au lipsă de hrană culturală, și ar putea să sprijinească o mișcare literară, ce tocmai în folosul lor e pornită; am putea spune, că revistele și jurnalele noastre ar tânji și pentru viitor în lipsele de acum, dacă fiecare cărțurar al nostru ar abonă un jurnal, sau o revistă? S'ar ruina oare, plătind anual 12 ori 30 coroane, susținând o foaie românească, ce-i aduce în schimb atâta lectură și atâta distracție?

E o risipă așa de mare o coroană, sau două la lună, pentru a sprijini o mișcare atât de frumoasă și de necesară?

Dar câți nu azvârl coroanele acelea pe lucruri curat de nimic?..

Se spune, ca o învinuire din partea scriitorilor și a editorilor, că la noi se cetește prea puțin.

Ei bine — nu-i adevărat!

La noi să cetește relativ mult — dar în schimb nu se *jertfește* aproape nimic pentru literatură.

O știu din experiență. Jurnalele

Studenți români dela gimnazul din Năsăud, îmbrăcați în port românesc din acel jur, jucând călușerul la maiialul din acest an.

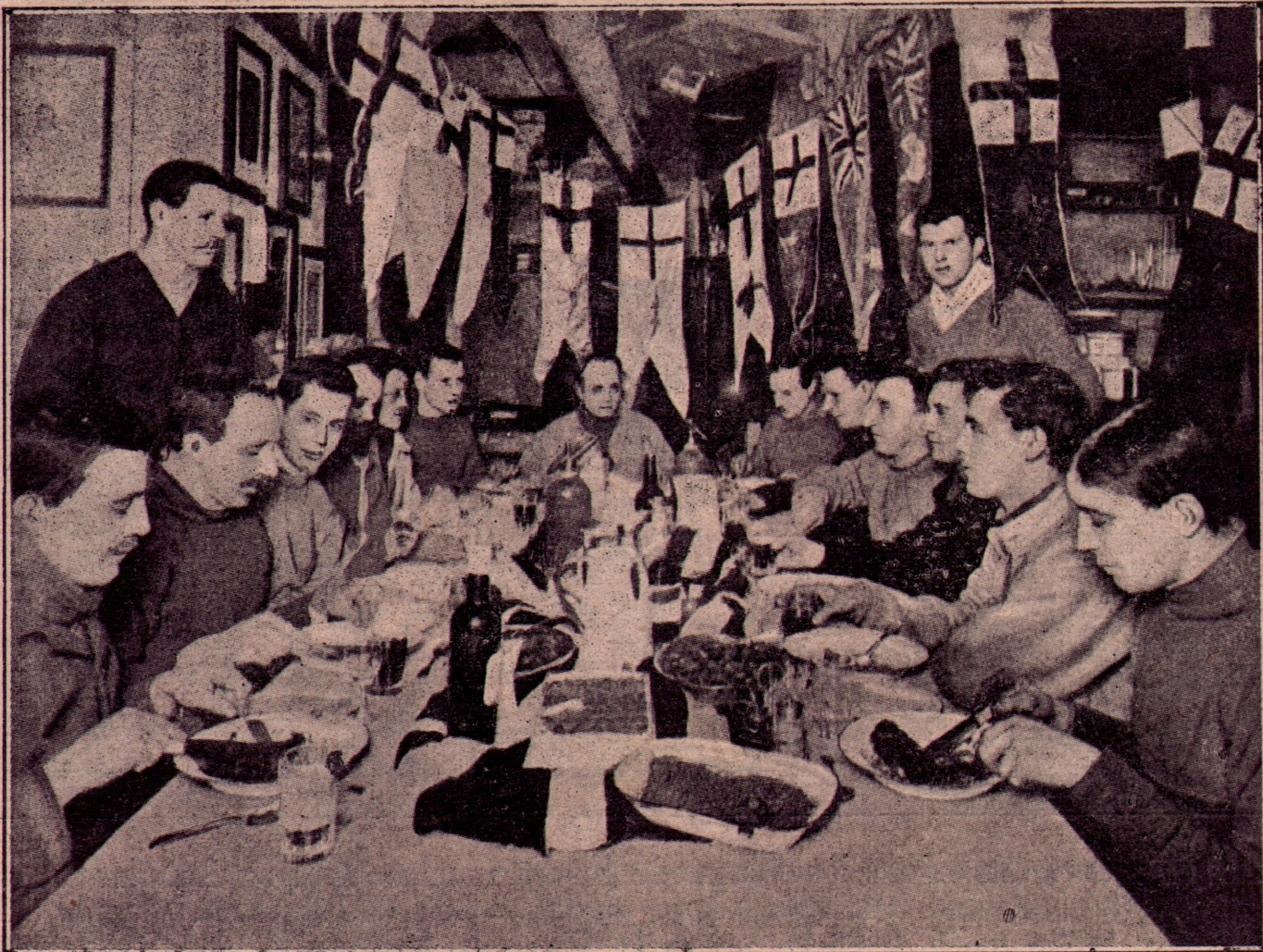
și revistele ce le ai, trec din mână în mână. Apoi cărțile, vai cărțile! De câte-ori nu mi-am cumpărat pe Eminescu, Coșbuc, Caragiale, Vlahuță, etc. Și azi, dacă ai stă să-mi ceri repede: „Dă-mi pentru deseară „Dan“-ul lui Vlahuță“, — aș deschide biblioteca cu un gest de nesiguranță, aș răscoli un ceas degeaba prin volume, pe urmă aș spune rușinat: „Scuză, nu-l aflu, l'am dat cuiva!“

Răsfoind apoi în registru, aș afla, că l'am dat prietenului meu X. Îl caut în grabă și-i cer cartea. „Bine, frate, — îmi zice el cu mirare — dar am dat-o prietenului tău Y., care ți-o ceruse“. Mă duc la Y. „Da, prietene, e adevărat; am cetit-o și mi-a cerut-o apoi doamna Z. Se putea să o refuz?“ Afacerea s'a încurcat deja deabinelea. Doamna Z., căreia îndrăznești abia să-i faci o fină aluzie la carte, îți spune liniștită: „Mi-a dat-o d-l Y., spune că nu mai are lipsă de ea... Am și dat-o prietenei mele... Dar frumoasă carte! Bine scrie Vlahuță... foarte bine“...

Nu mai poți zice nimic. Îți comanzi încă odată romanul, ceea-ce nu e lucru chiar ușor — dată fiind distanța enormă a librăriilor din țară și promptitudinea lor nu chiar exemplară, — îți pui cartea la adăpost, cu gândul să n'o mai împrumuți nimănui.

Dar vin alte cărți pe cari ți-le procuri. Prietenii — fiind și ei iubitori de literatură — te întreabă, dacă o ai. Încurci la început, că nu ți-a sosit încă, dar vei avea-o încurând...

Și cartea iarăș trece din mână în mână, cetită de zece, douăzeci de amatori, pentru ca pe urmă să n'o mai revezi...

Un prânz bogat pe vaporul „Terra nova“, cu care Scott a plecat spre polul sudic. În fruntea mesii se vede nenorocitul căpitan, iar jur împrejur de masă tovarășii lui de călătorie, toți oameni voinici și hotărâți a înfruntă în fiecare clipă moartea. Din personalul acesta $\frac{2}{3}$ parte s'a prăpădit în drumul primejdios spre pol.

Dar bine, frate, prietenii ăștia, cari își schimbă cravate în toată ziua și cocoanele cari azvârl banii cu pumnul pentru prostiile modei, nu vor fi având și ei o coroană sau două pentru o carte românească?

Atunci pentru ce își dau aer de intelectuali și pentru ce se amestecă în discuții literare, cu atâta competență?

Sau pentru ce spun, cu un disgust princiar, că nu avem literatură românească, când îi prinzi cu ocau mică?

Ei bine, literatura noastră se zbate și acum în durerile începutului.

Popoarelor, ca și indivizilor — a

zis un mare gânditor — trebuie să le faci binele cu deasila.

Nu ne-ar strică nici nouă câțiva oameni abili, cari să umble din sat în sat; să recomande cu căldură scrisul românesc, răspândindu-l în cercuri cât mai largi.

Căci scriitorii și editorii sunt numai un factor al mișcării literare; publicul cetitor e al doilea, căci dezvoltarea literaturii e condiționată aproape întotdeauna de aceste.

Un neam va avea întotdeauna o literatură cu atât mai avansată, cu cât va sprijini-o mai mult.

*

Mă bucur deci de îndrăzneala cu care „Cosinzeana“ a îmbrăcat haina nouă, sfruntând cu atâta încredere, greutățile materiale absolut inerente acestei înnoiri.

Și mă bucur cu atât mai mult, cu cât ea dă și pe viitor aceeași atenție literaturii, fără a să coborî la nivelul comercial al pomenitelor reviste, la cari literatura are un rol cu totul secundar și e redactată cu... foarfeca!

Petronius.

Mănăstirea „Agapia“ în județul Neamțu în România, de unde e măicuța, a cărei chip îl dăm în fruntea revistei noastre.

Cetiți splendidul roman „Misterul poetului“ de Antonio Fogazzaro. Editura: „Librăriei S. Bornemisa“, Orăștie. — Prețul 2 coroane, franco.

Răvaș de duminică

20/VII 1913.

Dragă Li,

Iată-mă deci iară, după patru ani de zile. Bat la ușa matală poate nu așa vesel, ca altă dată și-ți trec pragul mai obosit și mai liniștit. O s'o observi aceasta chiar dela 'nceput, dar cred că asta n'o să te supere, ci dimpotrivă, te face mai mulțumită și mai fericită, că m'am rentors totuș! Da, m'am rentors și am adus cu mine un suflet rămas tot așa de curat și de neprihănit, cum l'ai știut și l'ai văzut în noaptea aceea de vară, de-acu's patru ani, când ți-am sărutat mânuța plăpândă și moale și ți-am zis cu vocea plină de durere: adio!... Aduc acelaș suflet bun și blând, cum ziceai matală, dar nu și acelaș suflet plin de entuziasm și plin de râvnă. O, acești patru ani de zile, pe cari i-am petrecut în lume, mi-au adus atâtea decepții, că astăzi îmi pare, că nu mai sunt omul de altă dată. O s'o vezi și matală aceasta, de cum îți intru în odaie și o să bagi de seamă, că pe fruntea mea senină, pe care îți plăcea așa de mult s-o netezești în ceasuri de reverie, astăzi s'a să-

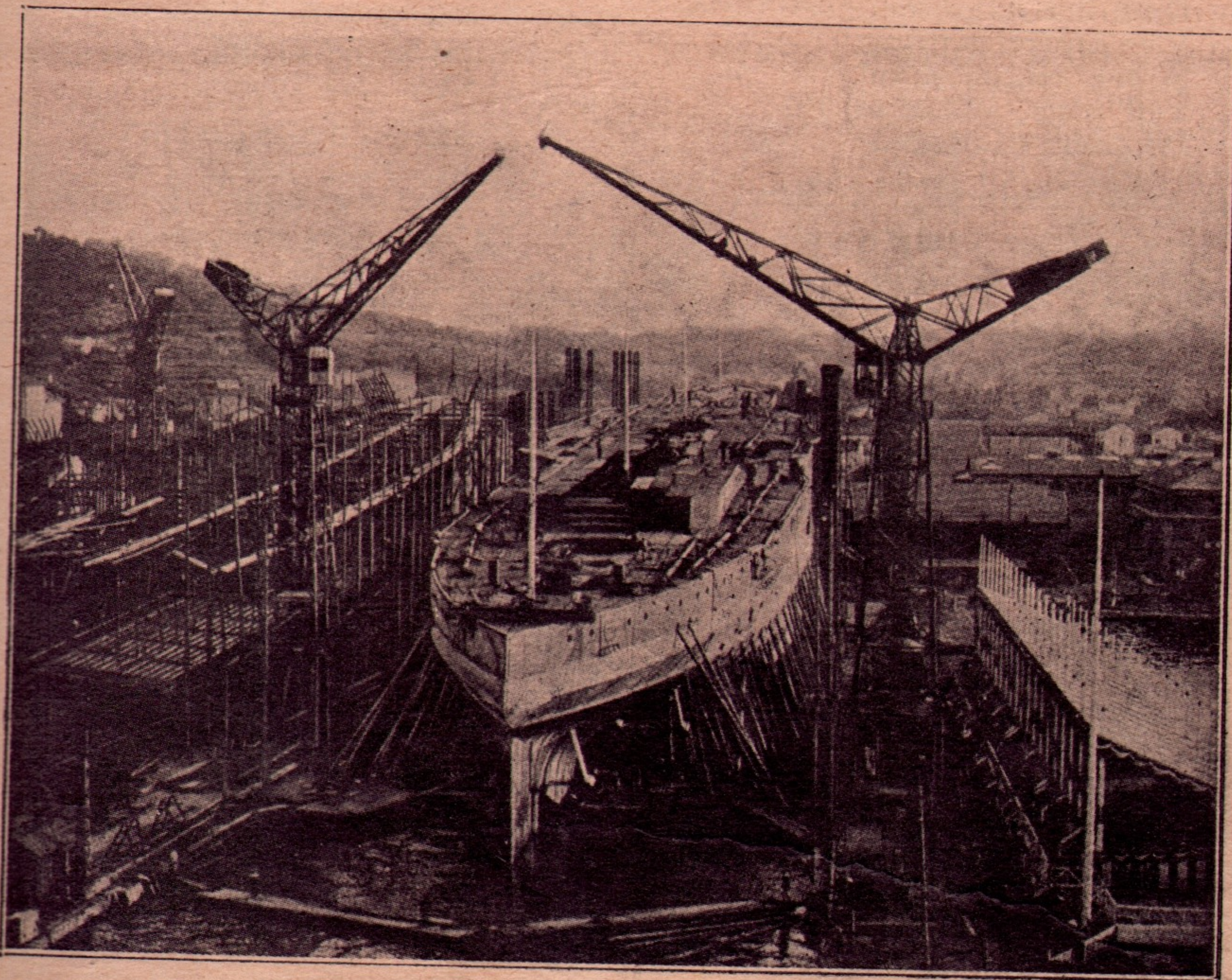

Interiorul unei cafenele turcești din Adrianopol, înainte de a fi cucerit de Bulgari.

pat o dungă ușoară și ca și cum s'ar fi așezat pe ea niște nourași ușori, e întunecată puțin pe la tâmple. Da, sunt schimbat, dragă Li, dar schimbarea aceasta lumea n'o înțelege și de aceea și-o esplică cu vorba aceasta banală și urâtă: *s'a cumițit băiatul!* Nu, nu m'am cumițit, că dacă m'aș fi cumițit, n'aș mai rătăci și azi la lună pe sub teii înfloriți și n'aș privi în serile de vară

cum strălucesc în geamul meu două steluțe gingașe și curate. Nu, ci aș face și eu ce face lumea cealaltă. Aș umblă printre oameni zimbitor și pururi cu o doză încărcată de complimente, m'aș frământa, aș râde, aș premări în față și aș ponegri în dos, aș da din coate și mi-aș îndoi spinarea, după cum o cere trebuința; însăfârșit aș face tot, ce face un om cumițit, ca să-și croiască o situație bună și un trai fără de gânduri. Dar eu fug de lume, eu fug de oameni și celor ce-mi ies în cale le feresc cu grije din drum, căci mi-e teamă de cei ce s'apropie de mine fără să le cunosc cugetele. Trăiesc în lumea mea mică, în lumea aceea, pe care mi-am creat-o în sufletul meu și mi-am împodobit-o zi de zi, clipă de clipă cu tot ce-am găsit frumos, curat și bun pe drumul vieții. De aceea nu m'am cumițit, că trăesc și-acum în lumea aceasta intimă, cu legile ei atât de severe pentru cel mai mic delict, pentru cea mai mică greșală. Și nu m'am cumițit, fiindcă și acum după patru ani de zile, încă tot n'am învățat să mă folosesc de slăbiciunea nimănuia și să-mi fac trebșoare fără să las ocaziile să treacă...

Vezi, prin urmare, dragă Li, că sunt schimbat, dar numai într'atâta, că am învățat să cunosc puțin lumea,

Construirea unui dreadnought, în șantierul dela Toulon cu tot aranjamentul, ce se recere la construirea unui vapor de acesta uriaș. Azi toate statele fac sforțări îngrozitoare, ca să se 'ntreacă în mărirea și întărirea flotelor de războiu, și asta — pentru ca să asigure pacea.

de care însă doresc să fug așa de mult, că acum după patru ani de zile încerc în fiecare săptămână să trăiesc *singur* o sară, gândind numai la trecut și stând de vorbă cu mamele și cu alte ființe bune și gingașe, pe cari le-am întâlnit vreodată în viață. O sară pe săptămână. Aceasta e așa de puțin, dar de sara aceasta am neapărată nevoie... pentru că gândindu-mă numai la cele trecute să încerc să mă împac cu prezentul.

Cetește scrisoarea aceasta în liniște și iartă, că în loc să vorbesc de trecutul acela frumos, pe care l'am trăit împreună, ți-am înșirat numai povești triste, pe cari le-am îndurat eu singur. Sper însă, că vei pricepe, ce se petrece în sufletul meu și mă vei ertă. În scrisorile mele viitoare o să povestim și alte lucruri și poate acelea ți-or mai plăcea.

Radu Mărgan

□ □ □

„DIN TAINA VECHILOR RĂSPÂNTII”

— Poezii de ELENA FARAGO. Craiova, 1913. Editura tipografiei „Ramuri”.
Pag. 135. Preț 2 lei. —

Ori de câte ori iau în mână un volum al dnei Farago, simt cum mi se așează în inimă o împăcare dulce, un simțământ de pace, de potolire. Îmi pare că mă desfac pe câteva clipe de vuetul vieții și intru în cuprinsurile feciorelnice ale unei livezi înrourate, unde durerile și patimile lumii nu pătrund, decât doar ca murmure domoale, îndepărtate. În această livadă, aurită de soare, durerea și dorul își pierd din ascuțitul lor, mai bine zis din dăritate, din bruscheță și ți se strecură în inimă lin, abia simțit, după cum se depun firele de nisip pe fundul unui izvor cristalin. De aceea ori de câte ori îmi e fruntea înrourată, vrând nevrând mă gândesc la un vers, la o poezie a dnei Farago. După citirea unei astfel de poezii, să fie ea chiar jalnică ca fond, sufletul mi se ușurează, ochii mi se umezesc, și, printre lacrimi, mă înseninez iarăși. Poate sufletul dsale delicat de femeie, vibrând în fiecare vers, îți vine ca un balsam alinător pe inima rănită.

Iată de pildă o poezioară din noul volum, atât de duioasă ca fond, dar totuși de-o caldă împăcare, după a cărei citire vei rămânea cu sufletul îndurerat:

Familie românească din Homorod, comitatul Hunedoarei.

VINE TOAMNA

Veștejite flori de crin,
Vine toamna, vine, —
Și cu freamătul ei plin
De obidă și suspin,
Ne alungă din grădini
Fluturi și albine.

Vine crivățul hain
Să vă bea potirul, —
Veștejite flori de crin,
Vine crivățul hain,
Să vă sece pe deplin
Din potire mirul...

Vine aprigul șivoi,
Biete flori plâpânde,
Vine aprigul șivoi...
Și veți adormi și voi,
Veți dormi, visând un roi
De albini flămânde..

Volumul cuprinde o mulțime de poezii grupate în următoarele capitole: *Din taina vechilor răspântii*, *Din preajma leagănelui*, *Schițe*, *Poezii răzlețe* și *Traduceri libere*. Tot versuri străbătute de acelaș parfum candid, propriu sufletelor de femeie.

Ceea ce e nou într'însul, față de volumele mai vechi ale dnei Farago, ni se pare grupul: *Din preajma leagănelui* și în parte: *Schițele*. Aceste poezii sunt o nouă lature strălucită a talentului dnei Elena Farago. Atâta gingașie și căldură este într'însele, cum mai rar se găsește. Nici când simțământul de mamă nu și-a găsit la noi o tâlcuitoare mai dibace ca dna Farago. Toate temerile dragostei de mamă, toate bucuriile și durerile acesteia, sunt talmăcite cu o artă superioară. De pildă în „Moș-Crăciun”, în „Hai nani-nani, lumina mamei” și în câte altele.

Da drăgălășia câtorva poezii dintre „Schițe”? Neîntrecută. Aducem una:

LA MARGINEA ORAȘULUI

Mama-i dusă 'n târg și tata
După treburi — el stă jos,
Și cu fruntea strânsă 'n palme
Plănuește-un joc frumos.

O, ar ști el să se joace —
De-ar avea cu ce — dar, faci
Jucării din ce-ți dă mâna
Când părinții sunt săraci.

Ca un om ce-și știe rostul,
Robotește-acum tiptil: —
Într'o ladă hărbuită,
O să-și facă „motobil”.

Scăunașul mic e „capra”
Și ulciorul e „motor”, —
Să mai spue și-azi părinții
Că nu-i mare Puiu lor!...

Fără îndoială, acest volum de versuri al dnei Farago e o nouă dovadă a talentului dsale puternic, original și gingaș. Publicul nostru ardelenesc își va găsi într'însul o lectură selectă și superioară.

M. Lin.

□ □ □

Liniște marină

— După Goethe —

Ca o pajură gigantă
Pacea aripa și-a 'ntins —
Trist privește corăbierul
Peste luciul necuprins.

Nici un vânt din nici o parte
În misterul mormântal
Și pe 'ntînsul fără margini
Nu se mișcă nici un val.

A. R.

Animale cari se sinucid.

Zilele trecute parizienii au comentat mult faptul sinuciderii frumoasei girafe, podoabă a grădinei zoologice din marele oraș. Nici o îndoială n'a fost cu puțință: duiosul captiv s'a sinucis cu premeditare și voință. Câteva zile, girafa a dat semne de adâncă melancolie: stătea tristă și cu ochii tulburi, nu voia să mănânce, nici să bea. Într'o dimineață, în prezența publicului și a păzitorilor ea a început să-și izbească frenetic capul de pereți. Și a căzut jos moartă, cu craniul sfărâmat.

Întâmplarea aceasta a readus în discuție faptul sinuciderii la animale. Cei mai de seamă savanți naturaliști și-au spus cuvântul. Și convingerea tuturor este că impulsul de a se distruge există la unele dobitoace, întocmai ca la oameni.

Sinuciderea pare a afecta de altfel anumite specii; așa, spre pildă, pe prietini nostri, câinii. Felul morții pe care îl preferă ei e sinuciderea prin inanițiune. E probabil cazul cânelui „care se lasă a muri de foame pe mormântul stăpânului său”. Și cazul acesta s'a repetat des în viața oamenilor.

Dar nici pisica nu e inaccesibilă crizelor de desperare supremă. Numai aceia cari nu cunosc aceste dobitoace îndrăznesc să le acuze de egoism. Un oare care d. Arbousset, misionar protestant în Africa, perdă un fiu în vârstă de șapte ani. Copilul avusese drept tovarăș nedespărțit o pisică. După moartea micului

ei prietin, dobitocul deveni neliniștit, refuză orice hrană, cercetă pretutindeni miorlăind plângător, apoi dispărură. Peste câteva zile cadavrul lui fu găsit pe mormântul copilului.

Se mai citează animale cari s'au sinucis din desperare amoroasă. Cuvier povestește că în Jardin des Plantes din Paris trăia o păreche de maimuțe. Într'o zi femeea muri. Soțul manifestă cea mai adâncă durere; el mângăia plângând trupul neînsuflețit al tovarășei lui. Când se convinse că e într'adevăr perdată pentru el, se retrase într'un colț, își acoperi fața cu mâinile și refuză ori ce hrană. Peste puțin sucombă.

Animalele bătrâne simt apropierea morții. Câte odată le e rușine de starea prăpădită în care se află. Ele întrebunțează ultimele lor forțe pentru a-și cruța tovarășii de vederea morții lor. Așa, adorabilele gazele simțind, că vine moartea, își părăsesc coloniile, se retrag într'un deșert și mor întinse pe pietrii. Călătorii au întâlnit de multe ori cimitirele acestor dobitoace.

În sfârșit, s'a spus de multe ori că veninoasa scorpie, când e înconjurată de un cerc de jăratec, își înfige acul în cap și moare. Experiența aceasta a fost repetată de mulți naturaliști și toți au avut convingerea că scorpia se sinucide. Decurând însă marele savant francez J. H. Fabre, a desmințit faptul. El susține că scorpia moare de fapt arsă, dogorită de foc.

Dar se cunoaște cazul unei leoaice

care s'a sinucis într'adevăr în niște împrejurări complexe și absolut tulburătoare.

Acum câțiva ani o menagerie instalată într'un oraș american, numără printre pensionarii ei o leoaică splendidă de doisprezece ani. Fiara aceasta, foarte sănătoasă în aparență, făta de trei ori. Dar ea nu dădu vieață decât unor ființe slabe, pipericite, degenerate, cari peste puțin muriră. Când îi muri cel din urmă pui, leoaica deveni profund melancolică. Apoi ea fu cuprinsă de o criză de desperare. Atunci începă să-și ronțăie coada atât cât putu ajunge cu dinții, după aceea ea își devoră o labă. Păzitorii ei curmară această lungă sinucidere, împușcând fiara. Acesta este, îmi pare, cel mai curios caz de sinucidere la dobitoace.

În definitiv, ele sunt capabile de a-și pune capăt vieții. Și de ce n'ar fi astfel? Departe de a se apropia de inteligența superioară a omului, dobitoacele sunt totuși senzibile și impresionabile. Ele sunt, după cum se poate constata în fiecare clipă, susceptibile de bucurie și de tristeță. Să ne închipuim că în anumite cazuri tristețea lor e de o durată foarte lungă. Atunci, instinctul lor de conservare le părăsește și ele au destulă voință pentru a ieși dintr'o vieață de care nu le mai leagă absolut nimic. Acelaș este de altminterlea motivul sinuciderii și la noi, oamenii.

F. N.

Pe capul Bulgarilor pare a se năpusti mânia lui Dumnezeu de-o vreme încoace. Ei sufer dezastre după dezastre, atât în luptele ce le dau cu aliații de odinioară, cât și prin orașe înlăuntrul țării. Așa deunăzi un uriaș cutremur de pământ a dărâmat o mulțime de case, pricinuindu-le locuitorilor năcăjiți pagube enorme. Chipurile noastre arată 2 case din 2 orașe bulgare după cutremur.

RÂNDURI MĂRUNTE

Silințe pentru întemeierea unei opere române. Noi Românii de pretutindeni nu am avut și nu avem încă nici astăzi o operă, ca alte neamuri, cu toate însușirile artistice netăgăduite de cari dispunem. Nici chiar în Regat nu s'a putut înjgheba, până în zilele de acum, o trupă de operă românească, deși nu au lipsit străduințele în acest înțeles. Bucureștii trebuiau să aibă opera română, ca centrul firesc al pulsărilor noastre artistice și culturale. Dar nici însași somptuoasa capitală de pe malul Dâmboviței n-a putut întrupa acest vis măreț al tuturor Românilor.

Operele sunt pentru capitalele Apusului un punct de aleasă mândrie. Și mijloace de deosebită atracție artistică. Unele se pot mândri chiar cu mai multe opere. Budapesta de câțeva vreme are două opere, una, cea regală, ocrotită de stat, cealaltă, numită populară, întemeiată și sprijinită de comună. Firește, aceste opere îngreunează cu sume considerabile pe protectorii lor. Dar mândria națională a Ungurilor e bucurioasă de această jertfă.

Încercările de a se întemeia la București o operă statornică, s-au repetat de mai multeori în cursul vremilor. S-au cheltuit sume mari, s'a solicitat sprijinul statului, care nu s'a arătat străin de acestea mișcări, s'a fărâmat inimă și însuflețire, dar, lucru ciudat, la rezultat durabil nu s'a putut ajunge. În legătură cu acestea silințe se va pomeni totdeauna cu pietate numele răposatului *Eduard Wachmann*, întemeietorul simfonicelelor, cum și al profesorului *Gh. Ștefănescu*, foarte cunoscut muzician dincolo, cari în mai multe rânduri s'au străduit să pună temelile unei trupe de operă românească. Nesuccesul nu este a se atribui acestor vizionari, sau altora, cari ca și dâșii au luptat pentru întruparea aceluiaș ideal. Cauza pentru care nu s'a putut izbuti e aproape o taină, mai ales pentru noi cei de departe.

Într'adevăr e de neînțeles cum România, care, fără îndoială, naște atâția artiști ai cântării și ai muzicei, și dispune de-un public superior ca înțelegere, n-a putut nici până astăzi să aibă opera sa? Ori doară fiindcă e așa de ușoară calea spre operele Apusului? Mărturisim că pentru noi Ardelenii, cari pentru împrejurările noastre specifice, suntem nevoiți să ascultăm marile opere muzicale prin graiul artiștilor unguri, eră un punct de genă conștiința că noi nu avem încă o instituție de tagma celor din Budapesta de pildă. Cum, noi Românii încă nu ne avem opera noastră? — ne întrebam atât de des în gândul nostru. Și ne venea cam cu mirare să știm că Bucureștii nu au încă o operă română.

Cu o deosebită bucurie înregistrăm deci veștile cari ne vin acum din Regat. În sfârșit se depun acolo silinți serioase pentru întruparea operei române. Un om de inimă și de bani, dl *D. Cristide*, și-a pus în gând să realizeze vechea dorință a cercurilor artistice românești. Om serios și bun muzician, Dsa, pe lângă avântul înțelegător, mai are la îndemână și averea și simțul de jertfă necesar. Nu-i lipsește nici concursul unor factori hotărâtori în astfel de întreprinderi binecuvântate. Anume: doamnele din înalta societate bucureșteană i-au făgăduit tot sprijinul moral și material. Însemnăm cu admirație numele doamnelor: *General Averescu*, *Aretia C. Disescu*, *Bălăceanu-Stolnici*. Și altele.

Opera română e o imperioasă trebuință a vremii. Ea nu mai poate suferi amânare. Un neam de douăsprezece milioane suflete nu se poate lipsi de această mândrie artistică. Suntem siguri că Bucureștii nu vor scăpa momentul potrivit. Vom saluta și noi, cei din depărtare, cu toată căldura sufletelor noastre, întâia „operă română“. Și vom fi mândri de dânsa.

Monument poetului St. Iosif. Moartea gingașului poet atdelean a sămănut pretutindeni jale și durere și pentru a-i păstră amintirea în veci de veci, s'a început o vie agitație,

ca să i se ridice un monument în București. Apelul în direcția aceasta l'a făcut ziarul „Viitorul“ și a avut frumos răsunet în toate părțile.

Altă ortografie! În o broșură cu titlul aceasta dl Dr. Alexandru Bogdan, profesor la liceul din Brașov, pledează cu mult avânt și aducând exemple cuceritoare pentru o nouă ortografie, care să fie curată fonetică, și arată neajunsurile ortografiei stabilite la 1904 de Academia română. Ortografia pe care o propune dânsul e mai simplă, mai ușoară și ar corăspunde mai bine pentru a scrie corect românește.

Răvaș de duminică. Cu numărul de azi începem sub titlul aceasta publicarea unei serii de articole, cari vor trata în forma ușoară de scrisoare, reflexii subiective și întâmplările mai de seamă de peste săptămână. Răvașul de azi servește numai ca introducere celor următoare.

Un anuar simpatic. Printre anuarele primite dela școlile noastre publice, teologii și gimnaziile îndeosebi, s'a strecurat în anul acesta și unul dela o școală primară, așa ca o rază modestă de luminare într'un potop de raze de soare. Anuarul acesta e al Școalelor primare centrale române de băeți și fete din Brașov, care afirmative împlinesc 4 secole de existență, redactat de dnii *Stefan Popovici* și *Radu Prișcu*, învățători la acea școală. Îl răsfoiești curios la 'nceput, dar apoi din ce în ce cu mai multă simpatie, căci și se desvălește modelul unei școli primare condusă de puteri didactice de întâia mână, aranjată cu biblioteci alese pentru învățători și școlari, provăzută cu colecții de științe naturale, de numismatică, de aparate fizice și cu frumoase fonduri pentru biblioteci și excursii. Așa cum ni se încheagă din anuarul acesta Școala centrală primară românească din Brașov, e poate cea mai de seamă școală din întreagă arhidieceza gr.-ort. română, cea mai bine cercetată și cea mai de valoare.

Condamnarea trădătorului Goliescu. Adusesem și noi la timpul său știrea, despre tradarea căpitanului Goliescu, care voise se vândă Rusiei o mulțime de planuri de ale armatei române. A fost însă descoperit și întemnițat. Acu s'a adus apoi judecată asupra lui și a fost condamnat la 20 ani muncă silnică

și degradat. Goliescu a făcut recurs împotriva acestei judecăți, dar a fost respins. Judecata a fost adusă de konziliul de războiu.

*

Petrecheri. Inteligența română din Murăș-Uioara și jur invită la petrecerea de vară ce o va aranja în 27 Iulie n. a. c.

— Tinerimea din Viștea-de-jos invită la producția teatrală ce o va aranja în 20 Iulie n. Venitul se va folosi pentru biblioteca populară.

*

Vindecarea racului. Cea mai îngrozitoare boală, care grasă fără să i se poată pune vreo stavilă și ducea cu siguranță în mormânt pe cel infectat — și-a găsit în sfârșit leacul numit mesothoriu. Acesta vindecă afirmative cu siguranță și de-a-aceea pentru folosirea lui s'a nceput o largă propagandă în toată lumea. Medicii din America au și format o societate, care va avea menirea, ca să lupte numai întru stârpirea acestei răni îngrozitoare și în orașele din Germania, ca în Düsseldorf, Frankfurt și Essen deasemenea se vindecă din greu cu el. Folosirea lui se întâmplă așa, că mesothoriul închis în capsule se ține ceasuri și chiar zile întregi în rană, ca prin radierea sa să nimicească germenii racului.

*

Briciul nu e armă. Negri din orașul american Iachson au avut mare sărbătoare în timpul din urmă din prilejul acela că tribunalul a decretat, că briciul nu e armă, ci un obiect de toaletă. Precedentele acestei hotărâri sunt următoarele: Negri americani poartă foarte bucuroși briciul cu ei, în buzunar, și țin așa de mult la el, ca alți oameni la orice altă armă. Fiindu-le mereu la îndemână, firește Negri nu folosesc briciul nimei la ras, ci îi dau și altă menire, aceea de-a se apăra și de-a ataca pe deaproapele. În astfel de ciocniri apoi sângele curge din belșug și rănilor primite de cuțitul ascuțit rămân multă vreme deschise. În urma deselor operații de felul acesta cu briciul, poliția din Iachson a cerut tribunalului ca să decreteze briciul de armă și se interzică purtutul lui. Juzii însă s'au pus pe alt punct de vedere și-au enunțat, că briciul nu e armă și dela purtutul lui nu se poate opri nimeni. Acesta a fost prilejul de bucurie al Negrilor din Iachson, cari au și format repede, după moda americană, un club al briceilor, cu menirea, ca an de an să a-

ranjeze sărbări în amintirea judecății drepte, că briciul nu e armă.

*

Internatul Vancean de fetițe în Blaj. Până în ziua de 15 August n. a. c. se publică concurs pentru primirea tinerimei în Internatul Vancean de fetițe din Blaj. Condițiile de primire sunt:

1. Pentru o elevă sunt a se plăti pe un an școlastic 360 cor. solvibile în două ori cel mult patru rate egale anticipative. Elevele cari vor să învețe muzica instrumentală vor solvi separat taxă moderată. Separat are să se plătească și didactrul de 22 coroane 60 fileri pentru cele din clasele civile.

2. Fiindcă elevele vor avea să poarte vesminte uniforme, se vor solvi pentru aceste 40 cor. Uniforma aceasta constă din două șurțe cu mâneci, două pălării, — una de iarnă și alta de vară, — și din o toaletă.

3. La intrarea în Internat fiecare elevă are să fie provăzută cu: 4 toalete simple, câteva șurțe, jachetă de iarnă și primăvară, 1 năframă mare, 1 năframă mică și 3 de cap, 6 camisoane, 6 pantaloni, 6 fuste, 6 serviete, 18 batiste, 8 părechi de ciorapi, 2 părechi de ghete, 1 păreche de pantofi, 1 perie de dinți, 1 perie de cap, 2 perii de încălțăminte, 1 plapomă, 1 saltea de pae, 2 pepteni, 1 țol de lână, 2 perini, 4 fețe de pat, 4 fețe de perină, 2 cuverte de pat din giolgiu alb, 1 lighian de spălat, 6 ștergare, 4 ștergătoare de lighian, 1 ținătoare de săpun, 1 pahar, 1 ulcea de tinichea și tacâm constător din lingură, furculiță, cuțit și linguriță.

Pentru suma solvită fiecare elevă va primi:

1. Instrucție în studiile prescrise pe clasele I—IV elementare și I—IV civile, educație religioasă-morală și deprinderi în conservăție maghiară și germană.

2. Locuință în etajul institutului în sale mari, sănătoase și luminoase, provăzute cu mobilierul de lipsă.

3. Vipt întreg și anume: a) la dejun cafea cu lapte, b) la amiază 3 plese c) la cină 1—2 plese. Intre aceste, la 10 ore a. m. și 4 ore d. a. câte o jamblă. Pachete cu de-ale mâncării se permite elevelor să primească numai la sărbările Nașterii Domnului și ale Paștilor.

4. Spălat, luminat și încălzit. În fiecare lună elevele vor lua câte o baie, care le costă la an 2 cor.

5. Instrucție practică în cele e-

conomice, întru cât instrucția de sub 1. lasă răgaz.

La cererile pentru primire au să se alătore: extras de botez, testimoniu de pe clasa absolvată, atestat medical despre sănătatea elevei, atestat de vaccinare și revaccinare.

Rugările pentru primire au să se înainteze Preaveneratului Conzistor Mitropolitan din Blaj, alăturându-se la fiecare o marcă de 45 fileri, pentru spedarea francată a rezoluției. Dela rugarea pentru primire nu sunt dispensate nici elevele, cari au mai fost în Internat.

□■□

H A Z

Bun ginere.

— Bravo, Nicule, așa ginere cam rar! Ai trimis pe soacră-ta la băi?

— Păi, de, Gogule, eră singurul mijloc să scap de dânsa.

*

Sgârcitul.

Soția intră desperată:

— Popescule, dă fuga la doctor! Mitică a înghițit o piesă de 10 bani!

— Pentru cei 10 bani să plătesc 5 coroane vizita doctorului? Așa prost nu sunt.

*

Să nu s'arete.

Domnișoara Didina căzând, se lovî strașnic în locul cel mai cărnos al grăsuții sale persoane.

Ea întrebă pe doctor:

— Te rog, doctore, spune-mi drept, are să se observe semnul?

— Depinde de dta, dșoară. Dacă o să areți locul, are să se observe.

*

La menajerie.

Un țăran văzând un împlânzitor de fiare sălbatece, îl întrebă:

„Cât mi-ai cere, dle, să împlânzești pe soacră-mea?”

□■□

Cărți primite la Redacție:

Stefan Meteș: Viața și activitatea lui Nicolae Iorga. Prețul 3 lei.

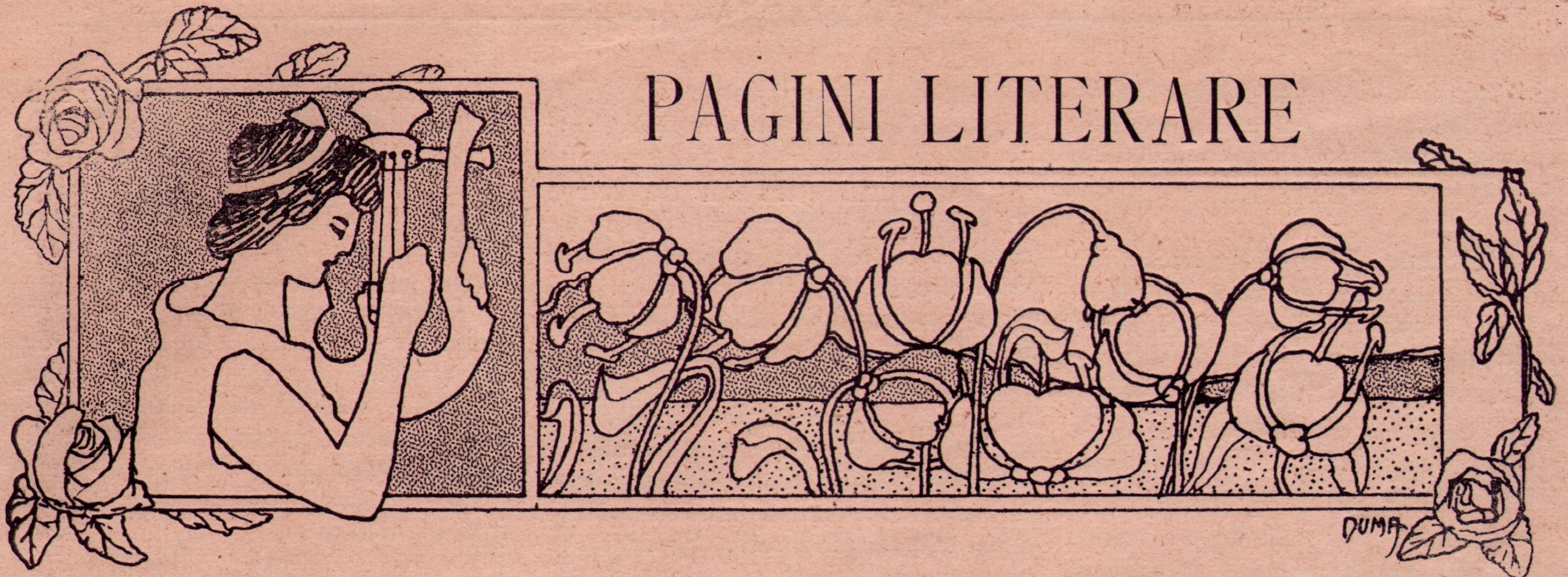
I. Popovici-Bănățeanul: Expedițiune nordică, piesă de Ibsen, trad.

Dr. Al. Bogdan: Altă ortografie. Prețul 85 bani.

Virgil Onițiu: Anuarul gimnazului gr.-ort. rom. din Brașov.

Stefan Popovici și Radu Prișcu: Anuarul școalelor primare centrale române din Brașov.

□■□

PAGINI LITERARE

SCRIITORUL

— REFLEXII POSTUME —

AL. CIURA.

Doi din cei mai viguroși scriitori ai noștri, cari au avut rol conducător în mișcarea literară atât de frumoasă a deceniului trecut, s'au prăbușit deodată, la cea mai frumoasă vârstă, când literatura noastră așteptă dela ei încă atâtea opere de valoare.

Moartea, oricât de crudă ni s'ar părea, are totuș darul de a într'auri personalitatea celui dispărut, aruncând asupra-i vălul scilpitor al părerilor de rău și al... uitării.

Când mortul a fost, întâmplător, *scriitor*, valul regretelor crește înzecit, dând prilej celor rămași în urmă, să-și dea seama de pierderea ireparabilă... E un prilej cu atâta mai binevenit acesta, cu cât mai nainte vreme, lumea nu prea se sinchisea cu elogiile. Până eră în viață scriitorul, oricât de modest ar fi fost el, nu se putea feri de vâltoarea, în care se frământă biata noastră vieață pământeană, cu încrucișările ei de mici interese și patimi mărunte...

Îl iubiau mulți, mai ales aceia, cari îl cunoșteau numai din scrieri și simțiau o adevărată alinare sufletească, urmând sborul îndrăsneg și falnic al scriitorului. Li se părea atunci, că-l văd glăsuind de pe un pedestal înalt, cu vorbe cuminți, gesturi sigure, scofând la iveală atâtea lucruri frumoase și bune, pe cari le gândiseră și ei de-atâteaori fără a le ști exprima în cuvinte. E scriitorul *nostru* — spuneă atunci mulțimea anonimă, și dela o vreme îl îndrăgeă așa de mult, încât se supără decâteori nu află în gazetă articolul obișnuit al scriitorului favorit.

Prietenii adevărați — foarte puțini aceștia! — îl iubeau și mai mult, căci ei puteau urmări mai de-a-proape frământările acestui suflet de elită, ferecat cu atâtea obezi în haina lui de lut. Îi iertau capriciile și nervositatea, înțelegând sensibilitatea acestui suflet ales, în care lumea din afară se răstrânge așa de multiplu. Îi iertau scăderile, micile lui vanități de favorit al mu-

zelor și adorabila lui inconștiență, cu care scria rândurile celea mai de seamă.

Avea și dușmani destui.

Unii îl dușmăneau în taină, pentru nimbul de lumină și simpatie ce-l împrejmuiă, eclipsând adese pe mulți din ceice stau alături de el; alții îl desconsiderau din principiu, ca pe un pierde-vară, care în loc de a-și vede de aranjarea gospodăriei, visează, și la patruzeci de ani, la stele și la lună...

Cei mai mulți nu-l cunoșteau decât din auzite, din câteva vorbe prinse în discuțiile dela casină, dar aceste erau deajuns, ca cetind în jurnale vestea morții, să-și ia o muțră solemnă și autoritară, declarând cu adâncă mâhnire cunoscuților, mai puțin pricopsiți:

— E o mare pierdere, prietino, a fost unul dintre cei mai mari scriitori ai noștri!

* * *

Un anonim compară scriitorul cu viermele de mătăasă.

Vermușorul, ce abia se mișcă pe frunzele de frăgar, își mișcă în dreapta și în stânga căpșorul, rozând hrana, în cercuri tot mai vizibile... Crește încetul cu încetul, până ajunge mare, ridicându-și tot mai sus capul și hrânindu-se tot mai cu zor.

Pe urmă se retrage într'un ungher pregătindu-se pentru — muncă. Își deschide gura, dând drumul unui strălucitor fir de mătăasă, ce pare a nu se mai sfârși. Firicelele se înșiruesc tot mai luminoase, în vreme ce viermele dispăre sub tortul lui. El nu mai există acum, căci a dispărut cu totul în învelișul, ce și-l creiase singur.

Vine apoi omul, aruncă gogoșa în apă ferbinte, ca să dapene firele aurile de mătăasă. Larva e aruncată la o parte căci nu mai are lipsă nimeni de ea, ci numai de firicelele aurite, din cari se țes atâtea broboade diafane, pe cari negustorii le vând cu bani scumpi femeilor frumoase.

Așa își adună și scriitorul magazinul de cunoștințe, cetind tot ce-i cade în mână și trecând lectura aceasta prin retorta neobosită a minții lui. Pe urmă, când materialul înmagazinat cere înveșmântarea, el prinde condeiul și firul de mătăasă se dapănă tot

mai sigur și mai strălucitor, ca să reverse atâta farmec și frumseță mai târziu, când scriitorul se va odihni deabinelea în groapa lui uitată.

* * *

Azi nu mai trăesc Mecenafi, cari să asigure poezilor un traiu, la adăpostul grijilor materiale.

Ocrofitoarele Muze s'au ascuns și ele tot mai mult în desișul brădetului din Olimp, iar Pegas, năzdrăvanul și zburdalnicul Pegas de altădată, pare a fi îmbătrânit și el și gurile rele spun, că ar fi înhămat la un tramvai.

Scriitorii s'au scoborît din înălțimea lor olimpică, la masa redacțională, scriind adese articole de comandă și lucruri plictisitoare, în vremece sufletul lor zboară departe spre alte lumi, cu alte orizonturi.

Talentul a început a se comercializa și el, ceea ce e un mare bine pentru publicul cetitor, dar în aceeaș vreme o mare nenorocire pentru scriitor.

Șirele, peste cari cetitorul trece liniștit, punându-și sugarea după masă, sunt scrise adese cu atâta căldură încât cetitorul nici nu-și poate da seamă.

Tot ce agită mulțimea inconștie, se reține în sufletul scriitorului, ca într'un sismograf nespun de sensibil. Căldura ce transpiră din șirele lui răzbate încetul cu încetul, în vremece sufletul lui se consumă ca o luminare, ce se mistue luminând.

Cetitorul primește de a gata hrana intelectuală, fără să-și dea seamă de munca istovitoare prin cari au trecut rândurile, pe cari el le cetește cu atâta ușurință.

Câte lucruri se spun numai printre șire, pentru celce are simțul fin de a le distinge!

Câte lucruri nu se pot pune pe hârtie, căci sunt atâtea piedeci și obezi — vizibile și invizibile — cari îți leagă brațul și îți zmulg condeiul din mână, chiar în o vreme când par'că o putere supra-pământeană îl poartă?

Și câte nu se pot spune pentru o miie și una de motive, căci *altul* e mediul în care se zbate scriitorul și altă e lumea gândită de el!

El muncește și se zbate, ca un prizonier, observând cu mirare, cum toți ceilalți — cei mulți și proști, cum crede el, dar cari se adevăresc, dela o vreme, mai cuminți ca el — îi iau binișor pe dinainte, strecurându-se în staluri tot mai favorabile, cu parale multe și muncă puțină.

Dela o vreme i se pare, că toată vieața lui nu are nici un rost și începe să dubiteze în sfânta lui chemare, ce îl amăgiă așa de dulce, cu atâtea făgăduinți, în vremea tinerețelor.

E prea târziu acum, să se refragă.

Un glas de stentor îi cere cu inzistință:

— Plata, domnule!

Scriitorul se scotocește prin buzunare și spune imposibil:

— N'am nimic!

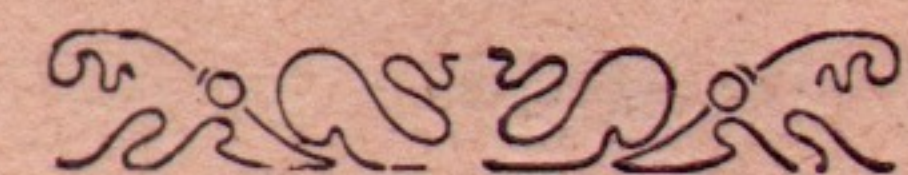
Vedere din Adrianopol: O stradă turcească și moșeele mohamedane. Căderea Adrianopolului a fost cea mai mare înfrângere a armatei turcești în războiul balcanic și odată cu predarea lui, războiul s'a încheiat repede, căci puterea de rezistență turcească odată cu aceasta s'a frânt. Adrianopolul de altcum a jucat mare rol în istoria Turcilor din cele mai vechi timpuri. Între 1360 până la 1453 a fost reședința sultanilor și în cursul veacurilor s'au dat nenumărate lupte împotriva lui.

Spectrul implacabil îl mângăie cu cinism:

— Se poate? Un scriitor de talia d-tale să n'aibă nimic de preț? Uite, ai totuș ceva: *mintea*, mintea de aur, dă-mi-o mie și suntem achitați!..

Scriitorul îi răspunde rece:

— Mintea?... Mintea mea de aur?... Poți să o iei! Și așa îmi eră teamă, că o pierd... Nu știu, dacă n'am pierdut-o și până acum..

Cântec

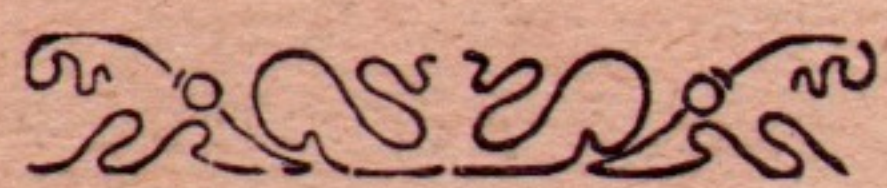
Mândră te-ai gătit cu flori
Primăvară fată
Și-ai venit de sărbători
Ca o Prea-curată.

Mi-ai adus din răsărit
Cântece și glume,
Sufletul mi l'ai răpit
De s'a dus în lume...

— Multe flori mai sunt pe munți
Multe pe câmpie,
Suflete cuminte fii,
Adu-mi-le mie,

Ca la toamnă 'n nopți pustii
Fără pic de stele
Să le-avem să ne jucăm
Suflete cu ele!...

Z. BARSAN

FOC!

GEORGES d'ESPARBÉS

Rablot eră un fost acrobat și luptător de bâlcu, pe care revoluția îl incorporase într'un batailon de voluntari.

Pe vremea aceea se murea iute. Lipsurile din rândul statului major îl făcuseră să se înalțe, în doi ani, la gradul de general în șef.

Rablot cam șchiopătă de un picior, rănit la pulpă de un glonț care nu putuse fi extras. Dar el glumea bucuros pe tema aceasta.

„Un soldat, zicea el, trebuie să fi primit cel puțin șapte răni; cu intrarea gloanțelor, intră și Republica sub piele“.

Avant-garda sa intră în Farbach în zorile zilei de 14 Septembrie. Ea fu salutată cu șrapnele.

„Bun“, făcu el.

Văzându-se descoperit, el își mască trupele în dosul unor brazi mărginind o prăpastie. Trei generali veniră la poruncă. Se chibzuiră.

„Poziția nu e cu puțință“, zise Rablot.

Altă idee n'avea.

„Într'adevăr“, adăugă un comandant, „aceste redate dușmane sunt bine apărute.“

— Trebuie să batem în retragere.

— Recunoașterea ne va servi, de altfel. Ne vom întoarce mai târziu“.

Rablot aprobă cu capul lui cel gras.

„Da... Ar fi primejdios să împingem la atac. Retranșamentele nu se pot aborda cum abordează convenționalii tribuna. Ne-ar ucide inutil. Trebuie să ne retragem“.

Eră deja pe șea și se pregătea să ordone retragerea, când se auzi un glas:

„Salut, fraternitate!“

— Domnule de Camper“, zise Rablot, „cu ce te-am putea servi?“

Căpitanul de Camper se opri în fața șefului său.

De patru luni, acest ofițer de stat major taciturn urmă diviziunea. Cine-l vedea pe Rablot îl zărea și pe de Camper.

Bătrânul soldat pentru care bătălia nu eră decât o luptă cu sabia, șarjă imposibil și ar fi fost ucis de douăzeci de ori până acum, dacă tânărul său aghiotant nu ar fi chemat victoria într'ajutor.

În rânduri, pentru a năpusti soldații în foc, nu avea decât să se șoptească: „Asta e o idee de a lui Camper“ sau: „Camper crede că vom învinge“. Omul acesta ținea biruința în mână. Trupele îl iubeau cu o dragoste insensibilă și supusă, așa cum asediații își iubeau citadela și năvălitorii tranșeele lor.

Rablot, cu instinctul lui de om simplu, pricepuse numai decât sufletul lui Camper și nu îl lăudă niciodată pe ofițer de teamă să nu-i fie luat.

Așa că, dela începutul campaniei, înainte de a trozni împușcăturile, ei se întâlneau departe de trupe și aplecați pe caii lor, șopteau:

„Ai auzit?“

— Da.

— Ce măgari, cei din statul meu major!, mormăi Rablot; sunt vecinic de părerea mea: „Dacă vrei retragerea, generale, ei bine, s'o ștergem repede!“ Nici unul nu îndrăznește să discute, de vremece tu...

— De vremece eu, generale, vin să-ți spun că nu ai dreptate“.

Rablot își scutura părul aspru ce cădea pe fața-i palidă. Ochii lui se tulburară.

„N'am dreptate? Și de ce? Nu cunoști oare forfețe aliaților?“

— Trebuie să sfârșim! Cucerirea tânjește“.

Fostul luptător își înalță capul.

El își privi aghiotantul până în fundul sufletului. Ex-aristocratul învățase războiul prin cărți. Eră strategia personificată. Poate că avea el dreptate.

„Atunci, spune repede. Nu trebuie să pierdem nici un minut“.

Crispat de sus până jos, de Camper își strânse pumnii. Acesta eră felul său de a gândi.

„Să divizăm masele.“

— Bine.

— S'o pornim pe cea dintâi asupra Schachburgului, străbătând vâlceaua din Blumenthal.

— Bine.

— Coloana din centru s'o dăm generalului Freytag, care va urca dealul îndreptându-se către oraș.

— Bine.

— Generalul Lequoy va ocoli către stânga.

— Bine. Asta e tot.

— Asta e tot“.

Rablot dete pinteni calului și dispărură în pădure. Peste puțin răsună un sunet de arme: soldații se strecurau pe sub frunze.

Ofensiva reîncepă.

*

Înainte!

Cele trei coloane republicane intrară în foc. Cea din stânga se oprî un moment sub furtuna artileriei prusiene, nimeri în vâlceaua adâncă din Steingrund și fu silită să se unească cu coloana din centru. Celelalte două, împinse de reg. 14 de dragoni și de al 9-lea de vânători, erau tocmai să intre în pas de șarjă în oraș și să-l ocupe, când, deodată, batalioanele din Kalkstein, disimulate la stânga, și brigada prințului de Baden, apăsând la dreapta, le luară de-a-curmezișul și se năpustiră asupra lor.

„Ce zici de asta, domnule de Camper? Ar fi trebuit să-ți păstrezi sfatul pentru tine“.

Rablot nu putuse să vadă decât cele ce se petreceau în fața sa, sub zidurile Virmasensului. La aspectul acestui foc încrucișat, el intră în furie:

„Vezi bine că aveam dreptate! Trebuie să ne retragem!“

Dar la spatele său, de Camper murmură, palid ca un mort:

„Forțează centrul.

— Du-te la dracu! Dacă te-aș ascultă ne-ar ucide pe toți!

— Și apoi? Gândește-te, generale. O retragere cu coastele debordate ar fi un dezastru. Înaintează“.

Rablot îl privi din nou pe de Camper.

„Înaintează“, mai spuse aghiotantul.

Capul greoi al generalului se înalță în mijlocul gloanțelor, teribil și se împurpură la focul inamicului. Apoi Rablot întrebă încetișor:

„Ian ascultă: pricepi tu ceva din învălmășeala asta?“

— Adineaura, am comis o greșală sfătuindu-te să iei ofensiva, dar dispozițiunile terenului și al trupelor nu ne permit să ne retragem. Dă porunca să se meargă înainte. Te voi aștepta aci.

— De ce nu vii și tu?“

O tristeță mare se pogorî pe ofițer. El răspunse:

„Pentru că nu mai am dreptul să te escortez.

— Poate că ai dreptate“, zise generalul.

Înțelesese gândul funebru al aghiotantului său și îi aprobă sinuciderea.

„Adio!“

Cum plecă un glonte îi smulse chipiul de pe cap.

„Uite, Camper, îți salut funeriile“, zise Rablot.

Nu mai avu vreme să izbucnească în răs. Calul lui făcù o săritură fulgerătoare și intră în rândurile inimice.

Regimentele se năpustiră în urma galopului său.

*

Eră cea din urmă sforțare. Rablot își oprî calul

în fața tunurilor, la douăzeci de pași, în picioare în scări, cu ochiul lacom... O baterie se descărcă, dar nu-l nimeri; coloanele însă, rărite de foc, începură să se retrogă încetișor.

Vâlcele prin cari treceau mergeau strâmtorându-se către Virmasens, așa că le eră cu neputință să se desfășoare.

De Camper, ca un om logic ce eră, ar fi trebuit să prevadă acest lucru. Greșeala eră a lui. Prîns de amețeală la această idee, generalul se asvârli deasupra fugarilor ca o bombă. Deliră:

„Micuților! Micuților! Copiii mei! Soldații mei! Dar ce faceți oare, mii de bombe? Înainte, spre Prusia, înainte! Înainte pentru Republică!

Își întoarse calul. Dar în vremece încercă să rupă rândurile fugare și să le arunce asupra dușmanului oamenii se îngrămădiră în juru-i și îl împiedecau să înainteze, într'un vâlmășag de chemări nebune.

„Neam de câni! Mueri spurcate!, răgnea atletul. Mueri fricoase și nervoase! Mii de zei!, o să vedeți voi acuma. Hei, tu di colo, sergent, trece-mi pușca ta!?

Un om îi svârli gâfăind pușca și cartușiera sa.

Atunci, din înălțimea șelei, generalul începù să tragă asupra fugarilor. Rândurile lor îl împingeau înapoi. Eră o fugă plină de teroare.

Gloanțele izbeau în mulțime, la întâmplare. Un om cădea, apoi un altul, și fuga aceasta se apropiă așa de mult de general încât eră nevoit să-și sprijinească patul puștii de ghenunchi și să tragă așa.

„Neam laș!... Urlă el. O să vă dau ei drepturile omului! Dar cu datoriile voastre, ce faceți?... Datoria de a muri pentru Republică, unde ați lăsat-o? Măgaril, porcil, poltraiul!, iată... și iată... ca să vă învăț cum să fugiți!“

Și pușca lui trozneă mereu.

„Ține, toboșarule, să-ți fie de leac! Cine mai vreă? Am încă trezeci de cartușe! Ține... și tu... și tu... (descărcăturile se precipitau). Ține și tu, căprar... n'ai să mai fugi de acum.

Încurând rămase singur.

Apoi, privind-și ultimii soldați cum dispăreau în depărtare, Rablot se așeză trist peste cadavre.

*

În clipa aceea, la Hornbach, de Camper încunjurat de fugari, arătă patru oameni și un sergent, atingându-i cu degetul pe piept. El le zise:

— Luați-vă armele. Urmați-mă.

Erau patru soldați bătrâni și bârboși. Când ajunse în dreptul unui gard, departe de trupe, le porunci să șeadă în iarbă; iar el, în picioare în fața lor, le spuse, cu călcăile apropiate, cu aerul umil:

— Mă cheamă Jean-François de Camper. Sunt căpitan-aghiotant al lui Rablot, general în șef al corpului din Vosgi. Am săvârșit în viața mea câteva acțiuni glorioase pentru cari națiunea m'a răsplătit, dar azi dimineață m'am făcut vinovat de o greșală.

Soldații nu-i răspunseră nimic.

— În loc de a sfătuî retragerea, am provocat reluarea și continuarea luptei. Sunt pricina unui dezastru.

Neliniștit, sergentul rosti:

— Nu noi, căpitane, suntem în drept de a te ascultă. Ar trebui să spui aceasta reprezentanților.

— V'am ales, zise ofițerul, ca să fiți consiliul meu de războiu.

Cu un zbucnet, cei patru soldați săriră în picioare. Unul din ei zise tremurând:

— Eu mă duc.

Toată lumea iubea pe de Camper.

— Stați pe loc; eu sunt căpitanul vostru.

— Ei bine, trebuie să cauți moartea în luptă.

— Imposibil! Nu meritam moartea în fața inimicului.

De Camper îl înhăță pe sergent de guler și comandă:

— *La dreapta. Aliniați-vă!*

Vocea aceasta doinuitoare îi învinse pe soldați. Ei se supuseră.

— *Incărcați armele!*

Soldații luară cartușe, le goliră cu dinții, în vreme ce ofițerul, la zece metri îi privea cum turnară pulberea în țevi, cum așezară fitilul, traseră cōcoșul, cum își trecură arma în mâna stângă...

Grăbit, el strigă:

— *La ochi!*

Fără nici un gând, soldații îl ochiră.

— *Foc!*

Puștile bubuiră. Dar în mijlocul fumului, de Camper rămase în picioare. O șuviță de păr îi ardea încă. Cruțat de gloanțe, i se părea că o mână îl trăgea din prăpastie. Cu toate acestea voia să moară.

— Așa mă ascultați?

El puse mâna pe un pistol:

— Dacă nu cad nici de data asta, spulber creerii sergentului!

Pentru a doua oară ofițerul își alipî călcâiele unul de altul și, în vreme ce soldații își reîncărcău armele:

— Cum nici un reprezentant, zise el, n'a prevăzut soarta mea, și cum nu există nici o lege pentru a mă pedepsi, voi stabili eu una...

Vocea căpitanului, liniștită și glacială, secundă fiecare cuvânt:

— *Anexă la regulament: Șeful care, prin greșala sa, va fi pricinuit distrugerea trupei pe care i-a încredințat-o Republica, va fi trecut prin arme.*

De Camper înaintă sânul stâng:

— *Foc!*

De data asta căzû, cu inima fărâmițată.

Trad. de Adrian Corbul.

Cu dorul...

*Sfielnic peste plopi, departe
Se urcă neguri de argint...
Și iarăș doruri fermecate
Mă culcă 'n dragul lor alint.*

*...Stau ore 'ntregi aici, sub geamuri
Cu fruntea 'nmormântată 'n flori,
Când pe de-asupra 'n șiruri albe
Trec rânduri-rânduri de cocori...*

*Mă uit în urma lor cu jale,
Duios privesc apoi pe drum —
...Aștept ceva din depărtare,
De-atâta vreme-aștept acum...*

*...Stau ore 'ntregi așa, sub geamuri,
Abia adorm și mă deștept,
Aștept ceva din depărtare
Și nici eu nu 'nțeleg ce-aștept!*

T. MURĂȘANU

FLOAREA BETULIEI

ROMAN DIN EPOCA ASIRO-BABILONIANĂ

DE: STEFAN LĂZĂR.

— 24 —

TRAD. AUTORIZATĂ DE: ALEXANDRU CIURA

XXXIV.

Cântecul vulturului și al porumbului.

Iudita se ridică din scaunul de aur și făcû semn harfistelor, să se apropie, căci le chemase de mai înainte în cortul ei și le pregătise pentru acest cântec.

Harfistele se apropiară, douăsprezece la număr, și se opriră la spatele Iuditei.

Holofern murmură:

— Ce sân are! Femeia aceasta prețuiește o lume întreagă!

Ea se închină ridicându-și degetul ei gingaș.

Și harfele cu șapte coarde începură preludiul.

Deodată răzbătû un glas fermecat de alt adânc, moale, de o dulceață inexprimabilă, ca un suspin; ca și când ar fi fost un șopot al vânturilor Genezaretului:

S'a ridicat vulturul negru...

Harfele acompaniau glasul minunat, tânguindu-se:

*Din depărtări mari,
S'a coborît vulturul negru
Din culmea Babilonului.
A zburat fără să se oprească
Peste multe lumi,
Și s'a oprit sub Dotain
Fălfăind din aripi!*

Corul harfistelor continuă ca un psalm de înmormântare:

*Vai ție, Dotain,
Fortăreața Betuliei!
A venit vulturul, vulturul negru
A venit la marele ospăț de sânge...*

Apoi:

S'a coborît sub Dotain,
Cu gândul să se urce iarăş.
Aripa lui acopereă totul,
Pământul eră posomorât.
Privi spre culmi
Țipând de bucurie
Și un porumb alb ca zăpada
Il priveă de sus cu inima zvâcnitoare.

Harfele cântară refrenul:

Vai ție, Dotain,
Fortăreața Betuliei!
Porumbul alb, porumbul alb
Privește la vulturul negru...

Iudita suspină, și în suspinul ei eră concentrată
toată patima dragostei.

Și îl privi până ce odată
I se tulbură inima.
Și mânat de dragostea oarbă
Își părăsi cuibul.
A zburat la vultur
Gângurind și plângând,
Ca să-l cheme în cuibul lui
La fericita nuntă a dragostii...

Corul harfistelor cântă refrenul cu o solemnitate
maiestatică. Cântarea se aseamănă cu o melodramă
divină:

Vai ție, Dotain,
Fortăreața Betuliei!
Porumbul alb te-a tradat
Și vulturul se pregătește pentru nunta de sânge,

Fața Iuditei exprimă mâhnire adâncă, glasul îi
tremură de durere:

...S'a ridicat vulturul negru
Din depărtări mari,
S'a coborît vulturul negru
Din culmea Babilonului
Și s'a oprit încurând
Fălăind din aripi! —
Și porumbul cel alb
A perit de dorul lui...

Corul se tânguia și el, ca și când ar fi redat, în
coardele harfei, suferința tuturor femeilor din lume:

Vai ție, Dotain,
Cetatea Betuliei!
Bietule porum alb
Pentru ce nu ți-ai astâmpărat bătăile inimii!

Corul se retrase și în liniștea ce urmă, Iudita se
apropie de Holofern, cu capul plecat, cu ochii plini
de lacrimi. Cântecele artistic îi vrăjise pe toți. Holo-
fern, răzimat în coate, privia cu ochi aiuriți, agonia
asfințitului.

Și șopti, ca în vis:

— A pornit vulturul... Vai ție, Dotain... Porum-
bul îndrăgostit a venit la vultur. L'a chemat în cuibul
lui și vulturul...

Se trezi din reverii, prinse mâna Iuditei, sărutân-
du-i ochii înlăcrimați:

— Porumb al dragostii, fi liniștită, eu nu te voiu
părăsi niciodată...

— O, Holofern...

Urmă o tăcere înduioșătoare și ochii lui Bilbo
scânteiau de mânie.

Amurgul se înveșmântă în lumină portocalie, apoi
roșie ca purpura. Lumina se resfrângea asupra lui Holo-
fern, care murmură încet, privind spre imenzitățile bolții:

— Și s'a coborît din culmea Dotainului... și vul-

turul s'a dus departe... Aripile lui uriașe mătură pă-
mântul și cerul, mările se cutremură și el se coboară
în țara lui, biruitor, încărcat de mărime...

Vorbiă mai respicat, trezindu-se pe o clipă din
beția lui adâncă.

— Căci în depărtările lumii a întâlnit cea mai
aprinsă inimă de femee...

Un zimbet fericit trecu pe fața lui crispată:

— A întâlnit-o și-o va lua cu sine, căci e cea mai
drăguță ființă din lume...

Bilbo sări înfuriat, tremurând și făcu semn, să
tacă harfistele, cari întovărășiau cuvintele lui Holofern,
căci el aveă de gând să vorbească!

Thartan zise:

— Cară-te, nebunule, dacă ți-e dragă vieța.

Dar Bilbo sări în fața lui Holofern, strigându-i în
batjocură:

— E ciudat când vulturul sărută un porumb! Dar
e mai ciudat, când porumbul cel slab biruește asupra
vulturului puternic, cu un zimbet, și îi ia vieța...

Iudita se cutremură, îngălbeni și îi zise lui Ho-
lofern:

— Puternice stăpâne, ce vorbește omul acesta?
Holofern răsă răgușit. Beția îi împurpurase fața.

— Zici om? Iudito, acesta nu e om... *Om* se
începe cu Holofern...

Glasul i se întunecă:

— Cară-te, Bilbo, azi ești prost...

Nebunul izbucni, cu buzele crispate:

— Femeea asta...

Arată spre Iudita, tremurând de furie.

— Femeea asta... ți-o spun, pe mormântul ta-
tălui meu...

— Cară-te dinainte-mi... flecarule! — strigă Holo-
fern. — Mânia mea doarme acum, n'o deșteptă!...

— Du-te acum... — îi strigară cu toții.

Dar Bilbo rămase acolo, ținându-l, cu privirea lui
aprinsă, pe Iudita. Își puse mâinile în șolduri și îl răsă
pe Holofern în față:

— Cui poruncești dumneata? Sunt mai mare
domn ca tine! Sunt așa de puternic, privește, coman-
danții aceștia au îngălbinit cu toții... și eu îmi bat joc
de mânia ta...

Se dete la o parte, căci Holofern puse mâna
pe sabie.

— Te despici în două!

Nebunul se dete peste cap și începă să se strâmbă,
încât cu toții începă să râdă cu hohot.

Mai strigă din ușa cortului:

— Ascultă, Holofern! Ai fi mai viteaz, dacă ți-ai
reteză singur capul...

O luă la fugă. Holofern strigă vesel:

— Vagao, umple cupele, azi sunt vesel, să bem
domnilor. Să bea tabăra întreagă, căci îți spun pe Sin,
zeul strălucit al Lunei, ce se ridică acum pe cer, că
femeea aceasta frumoasă, va fi azi a mea!...

Strigară cu toții, ridicând cupele:

— Trăiască Holofern! Trăiască cea mai frumoasă
femeie din lume!

Și în vreme ce cupele se ciocneau, poporul nă-
căjit al Betuliei, se adună la sfat în sinagogă...

— urmează —

Onorații noștri abonați sunt rugați, ca să binevoiască a ne trimite urgent abonamentul pentru al doilea semestru. Abonaților, cari plătesc abonamentul pe jumătate de an în loc de 6 coroane, cu cor. 7.50, le trimitem, ca premii, două cărți din următoarele:

- I. Agârbiceanu: Schițe și povestiri . cor. 2.—
 Al. Ciura: Amintiri cor. 1.60
 V. Eftimiu: Poemele singurătății . cor. 2.—
 L. Rebreanu: Frământări cor. 1.50
 S. Bornemisa: Almanahul scriitorilor cor. 1.60

Scrisori dela Redacție

MANUSCRISELE NU SE RETRIMIT

D. Așteptăm dela dvoastră un progres oare care și deaceia nu vă publicăm de-acum decât lucruri, ce ni se vor părea din ce în ce mai bune. Cele trimise acum nu sunt cu nimic mai reușite ca cele dinainte.

A. Între versurile singurate nu puneți legătura necesară și stricați astfel întreagă compoziția poeziei, care perde și din spontanitate și din fluiditate foarte

mult prin neglijența aceasta, pe care nu putem s'o numim altfel. Aceasta de altcum e o greșală peste care în anumite cazuri se poate trece cu vederea, dar nu credem să vă facem nici un serviciu, făcând asemenea și noi. De pildă în strofa aceasta:

Glas de doină 'nviie zarea
 Fluier scump și fermecat
 Și de-un cântec lin tresare
 Și doinește 'ntregul sat...

nu se vede nici o legătură între rândul întâi și al doilea, apoi între al doilea și cele următoare. Adecă cine, ori ce înviie zarea? Glasul de doină, ori fluierul? Versul acesta de fapt îngreunează înțelesul și pare pus la locul lui numai ca să servească de rimă versului din urmă, căci în colo nu are nici un rost. Rândul întâi „glas de doină 'nviie zarea“ spune tot ce vrea să spună al doilea. Cu puțină băgare de seamă ai fi putut observa lucrul acesta și puteai să-l eviți, schimbând frazele, de pildă astfel:

Glas de doină 'nviie zarea
 Și de fluier fermecat
 Lin tresare și doinește
 Pe 'serate 'ntregul sat...

Am observat de multe ori la dta greșeli de acestea, — pentru cari de-atâtea ori nu v'am publicat versurile — și de aceea am ținut să vă atragem luarea aminte asupra lor, ca cel puțin în viitor să le evitați. Scrieți *limpede* și corect, chiar cu rizicul de-a perde din sonoritatea versului și atunci — ne putem înțelege.

T. S. Nu vedem nici un progres nici în aceasta din urmă. Stilul e sec și fără nici un colorit, iar subiectul neinteresant.

Într'adevăr crezi dta, că povestirea aceasta poate lega interesul cetitorului nostru, care caută lucruri emoționante, când ne spui cum un tânăr maturizant reîntorcându-se acasă, și-aduce aminte cum căzuse dintr'un arbore și își scrintise picioarul. Tânărul acesta la reîntorcerea sa în sat, oare numai de astfel de emoții să fi fost cuprins, de fapt? Dacă da, atunci lasă-l în pace, căci lucrul acesta așa de puțin interesează publicul cetitor.

Un tânăr avocat

cu cancelarie într'o comună mare, aproape de oraș, caută pe calea aceasta cunoștința unei domnișoare inteligente, frumoasă, cu zestre potrivită. Reflectantele să-și trimită fotografia adm. „Cosinzeana“, care le va transpune la locul lor. Fotografiile se vor retrimite la timpul său. 2-2

RECLAME și ANUNȚURI

se primesc la administrația
 revistei „Cosinzeana“

CU PREȚURI MODERATE

„Librăria Națională” S. Bornemisa

Orăștie—Szászváros

Cele mai noi
 cărți literare!

Dragoslav: Volintirii, nuvele, cor. 1.80
 A. Lupeanu: De vorbă cu sătenii „ 0.70
 Culina: Carte de bucate „ 3.—
 Catina: Proba cuceririi Silistrei „ 2.—
 Dr. Grünfeld: Viața sexuală „ 1.—
 Dr. Sterian: Cum putem mări cantitatea de viață „ 1.50
 Achimescu: Nuvele alese „ 1.—
 Demetriad: Visul lui Ali „ 2.—
 E. Farago: Copiilor „ 1.25
 Demetrescu: Începuturile omenirii „ 0.50

A. Cazaban: Între femeie și pisică, nuvele „ 1.50
 E. Lovinescu: Aripa morții, roman „ 1.80
 N. Beldiceanu: Chilia dragostei, nuvele „ 1.50
 V. Eftimiu: Cicoșul negru „ 2.50
 Wells: Primii oameni în lună „ 0.80
 Locusteanu: Cincizeci figuri confimporane „ 2.50
 Apostolescu: Istoria literaturii moderne „ 0.20
 Ion Agârbicean: Schițe și povestiri „ 2.—

Cele mai noi
 cărți literare!

Pentru porto să se trimită deosebit 20 bani de-o carte. Comandele se execută cu cea mai mare promptitudine. Librăria e provăzută cu un bogat depozit de cărți literare, și la dorință procură și cărți cari îi lipsesc. Mai are mare depozit și de hârtie de cancelarie și pentru scrisori, cerneală și recvizite școlare. Cereți catalogul gratis și franco.